

تاریخ دریافت مقاله: ۹۰/۱۰/۵

تاریخ پذیرش نهایی: ۹۰/۱۲/۱۳

علی اصغر شیرازی^۱، ابوالفضل صادق‌پور فیروزآباد^۲، مریم خلیل‌زاده مقدم^۳

بررسی ویژگی‌های تزئینی قرآن‌های مترجم خطی سده ۵ تا ۵۶ ق. موجود در موزه قرآن امام رضا (ع)

چکیده

موزه قرآن امام رضا (ع) به‌عنوان یکی از مهمترین موزه‌های جهان در زمینه نسخه‌های خطی قرآنی، از جمله موزه‌هایی است که آثار مهم و باارزشی چون نسخه‌های خطی قرآن از سده‌های اولیه اسلام تا دوران اخیر در آن نگهداری می‌شود. ویژگی برخی از این نسخه‌ها به جهت دارا بودن جنبه‌های بصری و تزئینی بوده و همچنین از این نظر که جزء اولین قرآن‌های مترجم هستند، از ارزش هنری زیادی برخوردارند. همچنین قرآن‌های مترجم خطی موجود در این موزه که به زبان‌های مختلفی ترجمه شده‌اند، اهمیت بسیاری دارند و نیز بررسی انواع تزئینات به‌کار رفته در این قرآن‌ها می‌تواند در بررسی‌های پژوهشی نسخه‌های خطی قرآنی مترجم موضوعی بسیار مهم به‌شمار آید. هدف این پژوهش یافتن ویژگی‌های بصری، نوع خطوط، ترجمه نگارشی رسم‌الخط زبان‌های رایج و بررسی تزئینات به‌کار رفته در تزئین نسخه‌های خطی قرآن‌های مترجم در قرون پنجم و ششم هجری/ یازدهم و دوازدهم میلادی، موجود در موزه قرآن امام رضا (ع) است و نتیجه بررسی آنها می‌تواند زمینه مناسبی جهت معرفی این نسخه‌های قرآنی خطی منحصر به‌فرد به‌شمار آید. روش این تحقیق به‌صورت توصیفی- تحلیلی و شیوه گردآوری اطلاعات به‌صورت کتابخانه‌ای و میدانی است.

کلیدواژه‌ها: قرآن‌های مترجم، موزه قرآن امام رضا (ع)، تذهیب، کتاب‌آرایی، خوشنویسی.

۱. استادیار گروه پژوهش هنر، دانشکده هنر، دانشگاه هنر، استان تهران، شهر تهران، (نویسنده مسئول)

E-mail: a.shirazi41@yahoo.com

۲. کارشناس ارشد پژوهش هنر، دانشکده هنر، دانشگاه شاهد، استان تهران، شهر تهران

E-mail: asakasfgm@yahoo.com

۳. کارشناس ارشد فلسفه هنر، دانشگاه علامه طباطبایی، استان تهران، شهر تهران

E-mail: khalilzadeh.maryam@yahoo.com